

Bilimin Ötesinde Ahlak

Ahlakın bilim ötesi doğasına dair felsefi bir örnek.

17 Aralık 2024 tarihinde basıldı

GDO Tartışması
Öjeniğe eleştirel bir bakış

İçindekiler Tablosu (TOC)

1. 🧭 Bilimin Ötesinde

👤 Astronotlar: “birbirine bağlı coşkunun aşırı aşkın deneyimi”

2. Ahlakın Doğası

🎓 Albert Einstein

🎓 Filozof William James iyinin ve hakikatin doğası üzerine

3. Çözüm

BÖLÜM 1.

ahlak

O nlarca yıldır, uzay görevlerinden dönen astronotlar hayatlarını insanlığa kelimelerin ötesinde bir deneyim öğretmeye adadılar; Dünya'nın kendisinin bilinçli ve canlı olabileceğini düşündüren derin bir “*Gezegensel Farkındalık*” duygusu. Bu vahiy, 🌌 ahlak anlayışımıza ve ✨ evrendeki yerimize meydan okuyor.

Astronotlar, Dünya'yı uzaydan görüntülerken sürekli olarak ‘*birbirine bağlı aşırı bir mutluluk*’ deneyimi yaşadıklarını bildiriyorlar. Bu deneyim, yalnızca görsel değerlendirmenin çok ötesine geçerek varoluşun doğası ve ahlaki yükümlülüklerimiz hakkında temel bir şeye değiniyor.

İlk olarak, onlarca yıllık astronot raporlarına rağmen neden bu derin deneyimden haberdar olmadığımızı anlamalıyız.

Uzay camiasında yaygın olarak Genel Bakış Etkisi olarak bilinen bu etki, halk tarafından çok az biliniyor ve birçok uzay savunucusu tarafından bile yeterince anlaşılamıyor. "Garip rüya gibi bir deneyim", "gerçeklik halüsinasyon gibiydi", "gelecekte dönmüş gibi" gibi ifadeler defalarca kullanılıyor. Son olarak birçok astronot, uzay görüntülerinin doğrudan deneyime yaklaşmadığını, hatta bize Dünya'nın ve uzayın gerçek doğası hakkında yanlış bir izlenim verebileceğini vurguladı. " Tarif etmesi neredeyse imkansız... İnsanları [IMAX'ın] The Dream Is Alive filmi izlemeye götürebilirsiniz, ancak ne kadar muhteşem olursa olsun, orada olmakla aynı şey değil." – Astronot ve Senatör Jake Garn.

(2022) Gezegenel Farkındalık Örneği

Kaynak: overview-effect.earth

(2022) Genel Bakış Enstitüsü

Soluk mavi noktada bildiğimizden daha fazlası var.

Kaynak: overviewinstitute.org

Psikologlar bu olguyu “Genel Bakış Etkisi” olarak açıklamaya çalışsa da bu terim, deneyimin dönüştürücü gücünü yakalamakta başarısız oluyor. Astronotlar tarafından bildirilen perspektifteki derin ahlaki değişim, mevcut bilimsel paradigmalara açıklamakta zorlandığı daha derin bir gerçekliğe işaret ediyor.

Bu uzay yolcuları Dünya'ya döndüklerinde ahlaki bir değişime uğrarlar. Aşağıdakilerin tutkulu savunucuları haline gelirler:

► 🕊️ Küresel barış

► Gezegen ölçeğinde çevre koruması

► İnsani değerlerde ve felsefede temel bir değişim

Bu ahlaki dönüşüm yalnızca perspektifte bir değişiklik değil, **amaç ve anlamın** radikal bir şekilde yeniden düzenlenmesidir. Astronotlar sürekli olarak insanlığın ve bir bütün olarak gezegenin iyiliği için çalışma zorunluluğunu bildiriyorlar.

Uluslararası Uzay İstasyonu'nda zaman geçiren astronot Nicole Stott, uzayın “Dünya'daki barış için bir model” olduğunu ifade etti.

“Gezegeni bizim gördüğümüz gibi gördüğünüzde, bu gerçekten görüşünüzü değiştiriyor.” – Astronot Sandy Magnus

“Ne yazık ki görüş şu ana kadar bu yeni bakış açısına ihtiyaç duyan dünya liderlerinin ya da bunu onlara iletebilecek şairlerin değil, bir avuç test pilotunun özel mülkiyetindeydi.” – Michael Collins, Apollo 11

“Savaşlar ve yaşadığımız tüm zorluklar olmamalı. Bu, uzaya uçan insanlar arasında çok yaygın bir duygu...” – Astronot ve Senatör Jake Garn

“Dünyanın dışına çıkmak ve ona farklı bir perspektiften bakmak felsefeyi ve değer sistemlerini doğrudan etkileyecektir.” – Astronot Edgar Mitchell, Apollo 14

“Hiçbir şey beni buna hazırlamamıştı... Sahneye uygun kelimelerim yoktu. Bunun bir sonucu olarak, çok daha felsefi bir hale geldim...” – Eugene Cernan – ABD – “Aydaki Son Adam”

(2020) Dünya Gezegeninin Elçileri Yaratmak: Genel Bakış Etkisi

Kaynak: philpapers.org (felsefe makalesi)

Astronotların deneyimlerinin sonuçlarını ve bunun neden ahlaki bir dönüşümle sonuçlandığını anlamak için ahlakın temel doğasına derinlemesine dalmamız gerekiyor.

BÖLÜM 2.

Ahlakın Doğası

Ahlak, yalnızca dünyanın belirli değil, **temelde ? sorgulanabilir** olduğu anlayışıyla hizmet edebilir. Bu nedenle, **Albert Einstein** ile gösterildiği gibi, 🦋 özgür iradeye olan inanç ahlak açısından zorunludur:

“Sanki özgür irade varmış gibi davranmaya mecburum çünkü uygar ve ahlaklı bir toplumda yaşamak istiyorsam sorumlu davranmalıyım.”

Temel belirsizliğe dayanan bu ahlak anlayışı, **bilimciliğin** aradığı dogmatik kesinlik ile tam bir tezat oluşturuyor. 🧬 **Öjeni** makalesinde derinlemesine incelendiği gibi, bilimsel bilgiyi ahlaki ve felsefi düşünceler de dahil olmak üzere diğer tüm anlayış biçimlerinin üzerine çıkarma girişimi, tehlikeli ideolojilere ve uygulamalara yol açmaktadır.

(2018) Ahlaksız gelişmeler: Bilim kontrolden mi çıktı?

Pek çok bilim insanına göre, çalışmalarına yönelik ahlaki itirazlar geçerli değildir: bilim, tanımı gereği, ahlaki olarak tarafsızdır, bu nedenle onun üzerindeki herhangi bir ahlaki yargı, basitçe bilimsel cehaleti yansıtır.

Kaynak: [New Scientist](#)

Bilimin özgürleşmesi hareketi, felsefe ve 🧭 ahlaktan özerklik arayışında, paradoksal olarak temel varsayımlarında bir tür

felsefi “kesinlik” gerektirir. Bu kesinlik, *tekbiçimciliğe* (bilimsel gerçeklerin felsefe olmadan, zihinden ve ∞ zamandan bağımsız olarak geçerli olduğu fikri) olan dogmatik inançla sağlanır. Ancak bu inanç felsefi incelemeye dayanamaz.

Amerikalı filozof **William James**'un zekice gözlemlediği gibi:

[Bilimsel] Hakikat, iyinin bir türüdür ve genellikle sanıldığı gibi iyiden ayrı ve onunla koordineli bir kategori değildir. Doğru, inanç yolunda iyi olduğunu ve aynı zamanda belirli, atanabilir nedenlerle iyi olduğunu kanıtlayan her şeyin adıdır.

James'in içgörüsü, bilimciliğin bilimsel gerçeği ahlaki iyiden ayırma girişiminin kalbindeki yanılığın açığa çıkarıyor.

“*‘Anti-Bilim’ : Modern Bir Engizisyon*” makalemizde açıklandığı gibi, GDO eleştirmenlerinin “*bilim karşıtı*” olarak etiketlenmesi ve “*bilim hakkında ‘şüphe tohumları’ ekme*” konusunda “ Rus trolleriyle” karşılaştırılabilecek şekilde etiketlenmesi, bilimin ahlaktan ayrılmasının pratikte nasıl ortaya çıktığını göstermektedir. Bu tür bir retorik, ‘şüpheyi’ dogmatik bilimciliğin aradığı yanıltıcı ampirik kesinliğe karşı ciddi bir tehdit olarak görerek, bilimi ahlaki kısıtlamalardan kurtarmaya yönelik temel bir eğilimi ortaya koyuyor.

(2024) “*Bilim Karşıtlığı*” : *Modern Engizisyonun Anatomisi*”

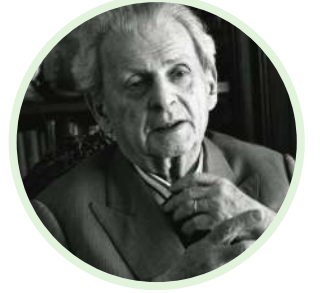

GDO tartışmalarındaki ‘bilim karşıtı’ anlatının kökenlerini ve sonuçlarını keşfedin. Şüpheciliği ‘bilime karşı savaşla’ eşitleyen bu retoriğin nasıl bilimcilikten ve bilimi felsefeden kurtarmaya yönelik yüzyıllardır süren çabalardan kaynaklandığını ortaya çıkarın.

Kaynak: GMODebate.org

Bu, gerçek ahlakın 3nemini vurguluyor: D3nyanın temelde sorgulanabilir olduğu, bilim dahil her Şeyin sorgulanabileceği ve bu sorgulamanın ahlaki bir d3nyaya giden yol olduğu anlayışı.

Ahlak, bir dizi sabit kural ya da ampirik gerçek değil, iyiliğin devam eden entelekt3el arayıŐıdır. Fransız filozof **Emmanuel L3vinas**'in iddia ettiği gibi bu, “*ilk felsefedir*” ; diğer t3m araŐtırmaların dayandığı temel felsefi sorudur: “iyi olan nedir?”

Pratikte bu, ahlakın yalnızca **ihmal** edilebileceği ve prensip olarak ahlakın ne olduğunu 3nceden bilmenin hiçbir zaman m3mk3n olmadığı anlamına gelir. Ahlak her zaman “neyin iyi olduğu sorusunu içerir?” herhangi bir durumda.

Yunan filozofu **Aristo**, en b3y3k erdem veya en y3ksek insani iyilik olan *eudaimonia* adını verdiği felsefi tefekk3r durumunu değerlendirdi. Bu, hayata hizmet etmek için ebedi bir çabadır: değerin - ampirik d3nyanın - takip ettiği iyinin arayışı.

Ahlak budur: iyiliğin entelekt3el arayışı .

BÖLÜM 3.

Çözüm

Astronotların uzayda deneyimlediği şey ‘, büyük ölçekte ahlakın etkisi’ ya da gezegensel ölçekte iyiliğin entelektüel arayışı olan *a priori* anlam adına anlak ‘*anlamlandırmadır*’ .

Bu, astronotların gezegen bilincini deneyimledikten sonra iyilik fikrine dair daha güçlü bir felsefi inanca sahip olma eğiliminde olduklarını ve buna göre hareket etme niyetinde olduklarını, örneğin hayatlarını dünya barışını savunmaya adanarak açıklamaktadır.

Apollo 14 astronotu Edgar Mitchell “, orada başınıza bir şey geldiğini” söyledi. “Anında küresel bir bilinç, insanlara yönelik bir yönelim, dünyanın durumuna karşı yoğun bir tatminsizlik ve bu konuda bir şeyler yapma zorunluluğu geliştirirsiniz.”

Astronot Gene Cernan: “Kazara olamayacak kadar güzeldi.”

“Dünya üzerinde potansiyel olarak geri dönüşü olmayan bir etkiye neden oluyoruz, dolayısıyla bunun insanları uyandırıp gezegeni kurtarmak, çevreyi korumak ve daha uyum içinde yaşamak için yapabileceğimiz daha fazla şey olduğunu görmesini umuyoruz” .

(2022) Gezegenel Farkındalık Örneği

Kaynak: overview-effect.earth

(2022) Genel Bakış Enstitüsü

Soluk mavi noktada bildiğimizden daha fazlası var.

Kaynak: overviewinstitute.org

Aşağıdaki felsefe makalesi daha fazla bilgi sunmaktadır:

(2020) Dünya Gezegeninin Elçileri Yaratmak: Astronota Genel Bakış Etkisi 🧑

Kaynak: philpapers.org (felsefe makalesi)

17 Aralık 2024 tarihinde basıldı

GDO Tartışması
Öjeniğe eleştirel bir bakış

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.